

Сотникова Валентина Євгенівна

аспірантка кафедри української літератури, компаративістики і гринченкознавства Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

ORCID iD 0000-0002-3195-8399

sotnykova.v@gmail.com

<https://doi.org/10.28925/2412-2475.2020.16.8>

**БІОГРАФІЯ ЯК ІНТЕРТЕКСТ У ЛІРИЦІ ВОЛОДИМИРА БАЗИЛЕВСЬКОГО:
ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ**

У статті проаналізовано поетичну інтерпретацію фактів біографії відомих історичних осіб у творчості Володимира Базилевського. Комплексного вивчення біографії як інтертексту в текстах поета досі не було зроблено, а пропонуване дослідження стало спробою заповнити цей вакуум. Для аналізу були обрані збірки В. Базилевського, які містять поезії від раннього періоду творчості (поч. 70-х рр.) до зрілого (публікації з середини 2000-х і до сьогодні). Відзначається, що поет іде за модерністською традицією осмислювати життєписи персонажів світової історії та культури (реалонімів) як прецедентних постатей, які формують інтертекст його лірики. Матеріалом для таких літературних трансформацій стають не тільки реальні факти з біографій, а й перекази та легенди, які побутують у мистецькому просторі. В. Базилевський виявляє інтерес до світової історії і культури в цілому, але центр його уваги зміщено в бік власне української. З-поміж широкого кола постатей, які привертають увагу поета, особливе місце відведено саме українським письменникам (І. Нечуєві-Левицькому, П. Кулішеві). На вибір біографічного матеріалу впливає особливе — «трагічно-оптимістичне» — сприйняття автором дійсності, його ставлення до традиції, суголосність життєвої та ідеологічної позиції реально-історичного персонажа з проблематикою сьогодення. У творах, які визначаються зразками транспозитивної лірики, В. Базилевський схильний актуалізувати екзистенційні ситуації, як-от «вибір», «смерть», «самотність». Синтезуючи об'єктивні та суб'єктивні фактори, поет по-новому інтерпретує факти життя і творчості відомих людей. У такий спосіб В. Базилевський створює власну каталогізацію морально-естетичних вартостей і позитивних персонажів, життя яких є мірилом для сучасників. Узагальнено, що біографічні елементи в ліричних текстах В. Базилевського постають частиною великого авторського міфу про Особистість і окреслюють перспективу дослідження автобіографічних елементів як частини авторської міфологеми Поета.

Ключові слова: Володимир Базилевський, транспозитивна лірика, біографічні елементи, інтертекст, трансформація.

Постановка наукової проблеми та її значення. Художній життєпис — сфера літературної творчості, яка в сучасному українському літературознавстві перебуває в полі особливої уваги дослідників (Лавринович, 2014, с. 76). За останні роки з'явилася досить велика кількість праць, автори яких вивчають різні аспекти цього художнього явища: дисертації І. Акіншиної (Акіншина, 2005), Г. Грегуль (Грегуль, 2005), І. Данильченко (Данильченко, 1997), Л. Лавринович (Лавринович, 2014).

Протягом останнього десятиліття в сучасному літературному процесі можна спостерігати специфічні наслідки художнього осмислення дійсності, а саме — появу міжжанрових утворень на перетині fiction та non-fiction

(Лавринович, 2014, с. 76). При цьому увага до біографічної тематики все більше концентрується в межах прозових текстів, залишаючи поетичні твори на периферії читацького інтересу. Винятком є тексти з яскраво вираженим автобіографічним складником, які інтригують постаттю самого автора й можливістю «зазирнути» в лабораторію життя і творчості митця, показану ним самим. Адже переосмислення життєвої правди і художня трансформація її в нові образи — це один з варіантів рефлексії митця, його спосіб озвучити основні положення власного світобачення або ж перейти в опозицію до усталеної суспільної думки. Потреба висвітлити такі питання зумовлює *актуальність* нашого дослідження, у якому для аналізу особливостей художньої

інтерпретації біографії як інтертексту обрано поетичну творчість В. Базилевського.

Багатогранна творчість В. Базилевського як об'єкт наукового вивчення дає дослідникові невичерпні можливості щодо вибору предмета аналізу. Його визначальною рисою є інтелектуалізм, а одним зі способів його художньої реалізації — інтертекстуальність: ліричні тексти В. Базилевського рясніють експліцитними та імпліцитними алюзіями на постаті світової культури й історії, надаючи особливого значення внутрішньоукраїнському контексту. Поет-сучасник є продовжувачем традицій доби високого модернізму, коли поряд із запозиченням і трансформацією традиційних фабул та сюжетів зріс інтерес до окремих персонажів (і реальних, і літературно-міфічних), до фактів їхнього життя (Гальчук, 2019, с. 150). У своїх творах поет гостро реагує на події суспільно-історичного значення, прив'язуючи їх до конкретних осіб. Для творчого методу В. Базилевського характерним є переосмислення біографії реалоніма і моделювання на цій антропоцентричній основі художньої картини світу. У творах раннього (збірки «Допоки музика звучить» (1982), «Труди і дні» (1984)) та пізнього (збірки «Шляхами вітру» (2011), «Лук і Ліра» (2016)) періодів однаково актуальним залишається метод художнього переосмислення буття знакових постатей світової культури.

Та попри наявність значного фактичного матеріалу системного наукового висвітлення цього аспекту творчості В. Базилевського немає. Наша розвідка — одне з перших досліджень такого типу. Його **мета** — визначити особливості художньої інтерпретації елементів біографії реальних історичних персонажів у ліриці В. Базилевського. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**: встановити ключові елементи біографії, що стануть матеріалом для авторської міфотворчості; окреслити стильові особливості біографічної (транспозитивної) лірики В. Базилевського як продовження традицій доби високого модернізму; визначити особливості художньої трансформації біографічного інтертексту у творчості поета-сучасника.

Для виконання поставлених завдань використані такі дослідницькі методи: інтертекстуальний, біографічний, міфопоетичний (для дослідження авторської міфотворчості), рецептивний. Комплексне застосування різних методів дає змогу аналізувати поезію В. Базилевського на тлі історико-культурологічного контексту доби.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Починаючи з літератури доби модернізму

і дотепер для авторів із виразною настановою на антропоцентризм, домінуванням естетичного та міфопоетичним стилем письма новартісним літературним фактом чи явищем стає і життя митця. Науковиця Л. Лавринович відзначає, що в новітній літературі художня біографія перестає бути лише засобом белетризованої інформації про життя митця: позиція автора, що відбивається на поезії твору, часто виходить поза межі історичної фактографічності. Відповідно до головного вектора мети автора, він може або «максимально повно реконструювати біографію творчої особистості, орієнтуючись на документальні джерела, або опосередковано, через власну суб'єктивність, “пропустити” біографію творчої особистості, або свідомо містифікувати образ митця» (Лавринович, 2014, с. 76).

У поезії В. Базилевського з-поміж згадок про певні події з життя реальних історичних осіб виокремлюємо чи не найчисельнішу групу, присвячену життю українських письменників. Свідома позиція автора героїзувати постаті борців за розвиток української культури переростає в поезизацію знакових моментів їхнього життя.

Своєрідна специфіка поезії В. Базилевського — магнетична часова дуга, що пов'язує розімкнений естетичний простір, органічно поєднує пласти різних культурних епох і підключає духовні потужності класичного мистецтва до проблем сучасності. Поет тяжіє до тверезої реальності, але реальності переосмисленої, наповненої духовною енергією безсмертних попередників. Окремі події з життя реальних історичних постатей В. Базилевський актуалізує у зв'язку з трагічним сприйняттям сьогодення, створюючи єдиний художній простір і час. Припускаємо, що саме антропоцентричний характер творчості поета спричиняє особливу увагу до знакових персон. Принципи, за якими поет інтерпретує кожен окрему біографію, безперечно пов'язані з його ідейно-естетичним світоглядом, однак у результаті постає симбіоз власнеавторського та загальноісторичного тлумачення. Біографія реального історичного персонажа — це насамперед джерело інтертексту для В. Базилевського, з якого він бере окремі елементи і трансформує їх у літературні образи.

Об'єктами художньої трансформації в поезії В. Базилевського є події з життя суспільно-історичних діячів, зокрема князів Київської Русі, козацьких очільників, класиків української літератури (Т. Шевченка, І. Нечуя-Левицького, Олега Ольжича, М. Зерова) і сучасників поета (Л. Костенко, М. Слабошпицького, Л. Талалая). На перший план поет виводить саму особи-

стість, а підґрунтям для композиції стає біографічний матеріал із різноманітних джерел — наукових біографій, спогадів, літературних біографій, переказів, легенд тощо. В. Базилевський не зосереджується на конкретних датах з літопису життя особистості, а віддає перевагу цілим віхам життя або точковим помежівним ситуаціям. Відповідно, значний інтерес викликають саме драматичні долі, що дають широке поле для інтертекстуальної гри поета з читачем.

Інтерпретація та переосмислення біографій постатей світової культури загалом та української зокрема у творчості В. Базилевського виконують декілька функцій: підкреслюють тяглість класичної традиції оспівування культових митців, яка була актуалізована поетами доби високого модернізму; декларують авторську естетичну парадигму, сформовану на основі сприйняття творчого досвіду попередників; формують каталог морально-естетичних вартостей, завдяки яким усі ліричні герої його творів (і реальні, і вигадані) перевіряються на відповідність чи невідповідність високим ідеалам «Особистості»; творять авторську історіософію, що трактує історію з погляду вчинків позитивних персонажів, життя яких є мірилом для сучасників.

Одним із центральних елементів біографії, на якому зосереджує свою поетичну увагу В. Базилевський, є смерть людини. Поет у такий спосіб актуалізує екзистенційну тематику, сакралізує момент прощання із життям, надаючи йому такого ж значення, як і самому буттю. Відхід реального історичного персонажа у вічність поет трактує в символічному плані, тож і переосмислення останніх хвилин життя набуває особливого звучання в його ліриці. Інколи В. Базилевський вдається до містифікацій, навмисне деталізуючи загальновідомі факти. Так, у вірші «Смерть Святослава» продемонстрована гра автора з хронотопом: різні за часом події поет об'єднує в лінійному сюжеті. Завдяки цьому прийому підкреслено високий рівень трагізму і напруги, що виникають, коли Святослав не реагує на попередження від найближчого оточення: «Тут Свенельд, воєвода — в ноги / — Не ходи, княже, за пороги» (Базилевський, 2004, с. 134). В. Базилевський перед фатальною для його ліричного героя розв'язкою вводить вигаданий образ хана, що походжає за порогом. Він «Святослава, яко тать, дожидає». Цей образ суголосний фольклорним уявленням про дух смерті, що перебуває за порогом — у світі «чужих». Власне, печеніги та їхній хан як носії іншої культури й агресори щодо русичів були для них чужинцями і ворогами. Для Святослава провідником у «той світ» стає стріла,

яка долає простір і забирає його життя: «Свиснула стріла з-за порога / уп'ялася нижче шолома. / Проспівала друга за нею / Святослав упився кривцею» (Базилевський, 2004, с. 134–135). До факту смерті Святослава В. Базилевський звернувся й у творі «Брав чашу — Череп Святослава» (2001), де центральний образ постав із переказів і легенд про те, як печеніги поглинулися із рештків князя: «Брав чашу — Череп Святослава / двома руками печеніг. / І над польським златоглавом / свистіло слово, як батіг...» (Базилевський, 2007, с. 50).

Як уже зазначалось, із-поміж значної кількості біографічних елементів, оприявнених у творах В. Базилевського, саме момент смерті найчастіше опиняється в центрі уваги поетичної інтерпретації. Такі тексти класифікуємо зразками транспозитивної лірики, яка є домінантою його ідіостилу: як «літературний феномен поетичної рецепції історико-літературних фактів щонайширшого діапазону, інтерпретація яких породжує новий, синкретичний, художній текст з елементами літературно-критичного чи публіцистичного твору» (Гальчук, 2019, с. 224). Із погляду структури в транспозитивному тексті, слідом за О. Гальчук, виокремлюємо фактографічну частину (або констатаційну), оцінну (переважно компліментарну) і полемічну, мета якої — епологетика рецепційованої постаті чи (і) маніфестація позиції автора. Так, у поезіях «Про Нечуя» і «На смерть Пантелеймона Куліша» В. Базилевський змальовує останні хвилини життя двох письменників. У вірші «Про Нечуя»: «Помирав Нечуй / у київській богодільні. / Мучився дуже...» (Базилевський, 2007, с. 221); у поезії «На смерть Пантелеймона Куліша»: «Рукою водив перед смертю, писав у повітрі / усе, що колись дописати не встиг, не зумів» (Базилевський, 2004, с. 432). Уже в назвах поезій указані імена реальних історичних постатей, тож реципієнт одразу налаштовується на сприйняття поезії як умовно «документальної». В основі обох творів — рефлексія автора на прижиттєве становище майбутніх класиків. При цьому, оцінюючи творчий набуток Нечуя-Левицького та Куліша, В. Базилевський маніфестує власну позицію щодо їхнього місця в українському каноні. У художній парадигмі поета класики постають недооціненими геніями, він озвучує і причини цього: Нечуя «не чули», а Куліш «не встиг досперечатись із Тарасом». У цьому В. Базилевський вбачає велику трагедію української культури — відсутність можливості бути почутим і належно оціненим за життя.

Постаті Тараса Шевченка, який є незаперечним авторитетом, культовою особистістю

в культурному світогляді автора, прикладом для наслідування, відведене особливе місце в транспозитивній ліриці В. Базилевського. Інтерпретуючи життя Кобзаря, поет не виокремлює конкретних віх — усе життя українського класика він сприймає як цілісну подію. Проте образ Шевченка не є ідеалізованим — навпаки, він розкривається крізь призму побуту, але не занижується, а радше наближується до читача. Зокрема, у поезії «Яготин» (збірка «Украдене небо», 1999) молодечу розкутість генія, його вільнолюбство автор виявляє і в цілком «прозаїчних» ситуаціях: «Анекдотами грубо зрішив, / власні ганив офорти. / І незрідка горілку глушив, / як дружки-мочеморди» (Базилевський, 1999, с. 36). Натомість сакрального значення образ Шевченка набуває в ліриці, що містить згадки про нього як про національний образ-символ. Для В. Базилевського Шевченко продовжує жити в просторі української дійсності: «Він [Шевченко] хоче збагнути правнука, / та правнук його ляка» (вірш «Що дума Тарас Григорович») (Базилевський, 1992, с. 116). Таким чином, у цьому просторі співіснують дві постаті: Шевченко-людина (зі своїми позитивними рисами й вадами) і Шевченко-поет (збірний ідеалізований символ українського генія). Тобто маємо ситуацію, суголосну означеній як тенденція транспозитивної лірики, коли «у зверненні до біографії літературного чи міфічного персонажа (а це, за невеликим винятком, майже завжди лише знакове — на рівні образу-символу чи метафори — прописування найхарактернішого епізоду як основи традиційного сприйняття) моделюється образ сучасника і людини взагалі. Тож, зазвичай, результатом осмислення чужого життя стає образ-емблема або концепт авторського історіософського міфу» (Гальчук, 2019, с. 157).

В. Базилевський створює нову художню правду, яка відображає його власне ставлення до ролі реально-історичного персонажа. І якщо у випадку з українськими митцями ця позиція завжди переломлюється крізь призму національної ідентичності, то із закордонними митцями на перший план виходять морально-етичні принципи самого поета. Повертаючись до традиційного для рецепції В. Базилевського біографічного елемента, який трансформується в яскравий літературний образ, а саме моменту переходу людини зі світу живих у світ мертвих, цікаво розглянути авторську інтерпретацію цього факту на прикладі постаті зарубіжної культури. Так, творчо осмисливши загальновідому історію про смерть класика французької драматургії Ж.-Б. Мольєра (поезія «Мольєр»), поет укотре наголошує на самовідданості мит-

ців, їхній вірності своєму вибору. Поет змальовує Мольєра на тлі потойбічних тіней, що символізують тривогу: «Тремтять в шандалах свічі: кожна стелить / рогату тінь...» (Базилевський, 2011, с. 137). При цьому використано образ тіней із рогами, щоб створити антитезу «праведний / неправедний християнин», адже у В. Базилевського Мольєр помирає в невпокої, який є платою за свободу в ремеслі: «тепер він помира / незримі музи / розмотують діянь його сувій...» (Базилевський, 2011, с. 137). Неможливість поховання французького драматурга на кладовищі за законами церкви стає центральним мотивом цього вірша. Проблематика поезії перегукується з віршем «На смерть Пантелеймона Куліша» і оприявнює дві грані невдячності суспільства: від Мольєра сучасники відмежувались фактично в останні хвилини життя, а Куліш, за визначенням О. Гальчук, отримує «посмертну кривду» (Гальчук, 2019, с. 235), оскільки «Не знав, що гримітимуть темні пророки з амвона / майданів, запруджених людом, під ревище й сміх, / Що в святцях степів подвижника Пантелеймона / вони перекреслять перстами безумців своїх» (Базилевський, 2004, с. 432). У такий спосіб В. Базилевський формує на основі реальної біографії митця трагічну міфологему Поета.

Не поодинокі випадки, коли В. Базилевський вдається до художньої гри з реципієнтом, змушуючи його виокремлювати елементи біографії відомих людей із тексту, які подані імпліцитно. Наприклад, у поезії «Коли Хвильового ховали» сцена поховання показана крізь призму сприйняття події Павлом Тичиною: «Могильних трав / пензлик сонця торкався, / “як на зло”, — / поет Лідусі писав...» (Базилевський, 2011, с. 139–140). Таким чином вибудовується подвійний бар’єр: ліричний герой описує емоції Тичини, який рефлексує з приводу самогубства Хвильового. Тож постає питання про те, що є основним мотивом поезії: факт смерті чи переживання від цієї події? Можливо, саме єдність цих двох компонентів і є провідним мотивом: неподільність життя та смерті в кожній миті. Саме такий дуалістичний образ буття підкреслено художніми засобами: день одночасно і «стояв при золотім стримені», і «переливався, / як вітражне скло / день той чорний». Сюди ж В. Базилевський вписує неологізм В. Стуса: «життєсмерть — одна течія...», який прокладає місток між модерністами, шістдесятниками та сучасниками.

Ще одна особливість авторської інтерпретації біографії реалонімів — це потяг до проведення паралелей між долями відомих історичних осіб різних епох. Художня картина світу

В. Базилевського має циклічний характер, відповідно, повторюваність певних подій є закономірністю ліричного простору. Так, у поезії «В передчутті найгіршого...» (збірка «Повітря резервацій», 2016) відомі факти (чи спроби) знищення авторами написаного ними самими утворюють єдиний часовий ланцюг: «Назон / подекують, спалив "Метаморфози" / хоча на-вряд чи був у тім резон», а далі — «не вір Назону, Гоголь, зупини / нещадну руку в темному нестримі» (Базилевський, 2016, с. 208). Ліричний герой «намагається» врятувати другий том Гоголевих «Мертвих душ», адже колись інший — римський — класик уже скоїв подібну помилку: через острах перед репресіями Августа Овідій Назон хотів позбутися свого поетичного шедевра. Однак В. Базилевський підкреслює різницю між цими двома біографічними епізодами: твір Овідія розійшовся в списках і залишився відомим, натомість твір Гоголя став «рукописом не прочитаним ніким». Слід також зауважити,

що поет знову звертається до змалювання «полохливих» тіней, які «скачуть по стінах», щоб, припускаємо, підкреслити містичність дійства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, у творчості В. Базилевського можемо спостерігати інтерес до біографічних мотивів, рецепція яких утворює інтертекстуальний простір ліричних текстів автора. Поет майстерно вплітає у свої тексти факти з життя реальних історичних персонажів різних епох, вибудовуючи власну художню правду про ці події, створюючи на цій основі прецедентні образи. Беручи за основу окремих біографічний факт, В. Базилевський трансформує його в літературний образ, що формує провідний мотив твору.

Серед подальших перспективних розвідок у цьому напрямі вбачаємо дослідження елементів автобіографічного складника у творчості В. Базилевського як частини авторської міфологеми Поета.

ДЖЕРЕЛА

1. Акіншина І. Жанрово-стильові особливості художньо-біографічної прози 80–90-х років ХХ століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01. Дніпропетровськ, 2005. 19 с.
2. Базилевський В. Вертеп: вибрані твори. Київ: Криниця, 2004. 608 с.
3. Базилевський В. Вертеп. Хроніка душі: Вірші, поеми. Київ: Укр. письменник, 1992. 302 с.
4. Базилевський В. Повітря резервацій (2011–2012 р.) Київ: Літ. Україна, 2016. 260 с.
5. Базилевський В. Читання попелу: Поезії. Київ: Фенікс, 2007. 387 с.
6. Базилевський В. Шляхами вітру: Поезії. Київ: Укр. письменник, 2011. 415 с.
7. Гальчук О. Тексти по колу: пізнати Себе в Іншому: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 268 с.
8. Грегуль Г. Українська біографічна проза першої половини ХХ ст.: жанровий аспект (за творами В. Петрова, С. Васильченка, О. Ільченка, Л. Смілянського): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2005. 18 с.
9. Данильченко І. Трансформація історичної правди в художню у творах української художньої біографії: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06. Дніпропетровськ, 1997. 22 с.
10. Лавринович Л. Біографічний час митця в сучасній художній прозі («Маски опадають повільно» С. Процюка, «Бути Босхом» А. Корольова). *Науковий вісник СХУ ім. Лесі Українки*. Серія: Філологічні науки. Літературознавство. 2014. № 19. С. 75–80.

REFERENCES

1. Akinshyna I. (2005) *Zhanrovo-stylovi osoblyvosti khudozhno-biografichnoi prozy 80–90-kh rokiv XX stolittia* [Genre and style features of fiction and biographical prose of the 80-90s of the XX century]. Thesis for Cand. Sc. (Ukrainian Literature), 10.01.01, Dnipropetrovsk (in Ukrainian).
2. Bazylevskiy V. (2004) *Vertep: vybrani tvory* [Nativity scene: selected works]. Kyiv, Krynytsia (in Ukrainian).
3. Bazylevskiy V. (1992) *Vertep. Khronika dushi: Virshi, poemy* [Nativity scene. Chronicle of the soul: Poems, poems]. Kyiv, Ukrainyskiy pysmennyk (in Ukrainian).
4. Bazylevskiy V. (2016) *Povitria rezervatsii (2011–2012 r.)* [Air reservations (2011–2012)]. Kyiv, Literaturna Ukraina (in Ukrainian).
5. Bazylevskiy V. (2007) *Chytannia popelu: Poezii* [Reading the Ashes: Poetry]. Kyiv, Feniks (in Ukrainian).

6. Bazylevskyi V. (2011) *Shliakhamy vitru: Poezii* [Ways of the wind: Poetry]. Kyiv, Ukrainyskyi pysmennyk (in Ukrainian).
7. Halchuk O. (2019) *Teksty po kolu: piznaty Sebe v Inshomu: monohrafiia* [Texts in a circle: to know yourself in another: monograph]. Kyiv, Tsentr uchbovoi literatury (in Ukrainian).
8. Hrehul H. (2005) *Ukrainska biohrafichna proza pershoi polovyny XX st.: zhanrovyy aspekt (za tvoramy V. Petrova, S. Vasylchenka, O. Ilchenka, L. Smilianskoho)* [Ukrainian biographical prose of the first half of the XX century: genre aspect (according to the works of V. Petrov, S. Vasylchenko, O. Ilchenko, L. Smilyansky)]. Thesis for Cand. Sc. (Ukrainian Literature), 10.01.01, Kyiv natsionalnyi universytet imeni T. Shevchenka (in Ukrainian).
9. Danilchenko I. (1997) *Transformatsiia istorychnoi pravdy v khudozhniu u tvorakh ukrainskoi khudozhnoi biohrafii* [Transformation of historical truth into art in the works of Ukrainian art biography]. Thesis for Cand. Sc. (Theory of literature), 10.01.06, Dnipropetrovsk (in Ukrainian).
10. Lavrynovych L. (2014) *Biohrafichni chas myttsia v suchasni khudozhnii prozi ("Masky opadaiut povilno" S. Protsiuka, "Buty Boskhom" A. Korolova)* [Biographical time of the artist in modern fiction ("Masks fall slowly" by S. Protsyuk, "Being Bosch" by A. Korolyov)]. Naukovyi visnyk SNU im. Lesi Ukrainky. Serii: Filolohichni nauky. Literaturoznavstvo, 19, 75–80.

Valentyna Sotnykova

PhD student of the Chair of Ukrainian Literature and Comparative Studies
Institute of Philology of the Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine

ORCID iD 0000-0002-3195-8399
sotnykova.v@gmail.com

BIOGRAPHY AS AN INTERTEXT IN THE LYRICS OF VOLODYMYR BAZYLEVSKY: FEATURES OF ARTISTIC INTERPRETATION

The article analyses the poetic interpretation of biographical elements in the works of Volodymyr Bazylevsky. A comprehensive study of biography as an intertext in the poet's texts has not been done yet, and this study is an attempt to fill the gap. For analysis there were selected those collections, which contain poetry from the early period of creativity (the early 1970's) to mature (publications from the mid-2000s to the present). It is noted that the poet follows the modernist tradition to comprehend the biographies of the characters of world history and culture (realonyms) in order to turn them into precedent figures. The material for such literary transformations is not only real facts from biographies, but also legends and myths that exist in the space of culture. Bazylevsky shows interest in the world history and culture in general, but his focus has shifted to the Ukrainian one. Among the wide range of figures that attract the poet's attention, a special place is given to Ukrainian writers (I. Nechuy-Levytsky, P. Kulish). The choice of biographical material is influenced by a special—"tragically optimistic"—the author's perception of reality, his attitude to tradition, the consistency of life and ideological position of the real-historical character with the problems of today. V. Bazylevsky tends to actualize existential situations, such as "choice", "death", "loneliness", giving biographies of a new interpretation as a synthesis of objective and subjective factors. In this way, V. Bazylevsky creates his catalogue of moral and aesthetic values and positive characters, whose lives are a benchmark for the contemporaries. It is generalized that biographical elements in V. Bazylevsky's lyrical texts appear as a part of the great author's myth about the Personality and outline the perspective of research of autobiographical elements as a part of the author's mythology of the Poet.

Keywords: Volodymyr Bazylevsky, transpositive lyricism, biographical elements, intertext, transformation.

Стаття надійшла до редакції 01.12.2020
Прийнято до друку 12.12.2020